

Lovforslag nr. L 28. Fremsat den 5. oktober 2005 af kulturministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om ændring af museumsloven

(Gratis adgang for børn og unge under 18 år til statsanerkendte museer)

§ 1

I museumsloven, lov nr. 473 af 7. juni 2001, som ændret ved lov nr. 145 af 25. marts 2002, lov nr. 393 af 28. maj 2003, lov nr. 1213 af 27. december 2003, lov nr. 454 af 9. juni 2004 og lov nr. 562 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 1, indsættes som nr. 15:

”15) Museet skal vederlagsfrit give adgang til børn og unge under 18 år.”

2. Efter § 14 indsættes:

”§ 14 a. Kulturministeren kan yde driftstilskud til statsanerkendte museer til dækning af nedgang i entréindtægter m.v. i forbindelse med indførelse af gratis adgang for børn og unge under 18 år, jf. § 14, stk. 1, nr. 15.”

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2006.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den gældende museumslov er fra 2001. Loven er senest ændret ved lov nr. 562 af 24. juni 2005. Ved denne lovændring blev kommunalreformen udmøntet på museumsområdet. Lovændringen træder i kraft den 1. januar 2007 med visse undtagelser, der allerede er trådt i kraft. Ændringerne har ikke betydning for det foreliggende lovforslag.

Hovedformålet med lovforslaget er at indføre gratis adgang for børn og unge under 18 år på de statsanerkendte museer.

En oversigt over de bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget, følger som *bilag 1*.

2. Gældende ret.

Ifølge museumslovens § 14, stk. 1, nr. 12, skal et statsanerkendt museum vederlagsfrit give adgang for skoleelever, der besøger museet som led i undervisningen. Det følger endvidere af bestemmelsen, at museet under hensyntagen til institutionens karakter skal gennemføre særlige formidlingsindsatser, f.eks. rabatordninger, rettet mod børn. Der er ikke herudover bestemmelser i museumsloven, der regulerer spørgsmålet om entré på de statsanerkendte museer.

3. Baggrund for lovforslaget

Lovforslaget er en opfølgning på regeringsgrundlaget »Nye mål« fra februar 2005, hvor det under punktet »Adgang til vores kulturarv« er fremhævet, at regeringen vil styrke danskernes kendskab til den fælles kulturarv. Det skal blandt andet ske ved at indføre gratis adgang for børn og unge på de statsanerkendte museer i hele landet.

Forslaget, som vedrører de statsanerkendte museer, skal ses i sammenhæng med, at regeringen fra og med 2006 indfører gratis adgang for alle til de permanente samlinger på Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst. Regeringen indfører endvidere gratis adgang for børn og unge under 18 år på de øvrige statslige museer under Kulturministeriet (Statens Forsvarshi-

storiske Museum, Dansk Landbrugsmuseum, Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum, Ordrupgaard og Den Hirschsprungske Samling).

Der er i forslag til finanslov for 2006 i alt afsat 34,5 mio. kr. årligt til compensation til museerne for gratis adgang som omtalt ovenfor. Bevillingen er fordelt med 10,4 mio. kr. til Statens Museum for Kunst, 7,3 mio. kr. til Nationalmuseet og en pulje på 16,8 mio. kr. til de øvrige statslige og de statsanerkendte museer. Udmøntningen af puljen til de statslige og statsanerkendte museer forventes at ske ved ændringsforslag til finanslov for 2006.

Herudover arbejder det formidlingsudvalg, som kulturministeren nedsatte i april 2005, med en udredning, der vil give en række anbefalinger til, hvordan der kan ske en styrkelse af formidlingen af kulturarven. Udvalget slutter sit arbejde inden udgangen af 2005.

Fra 2007 og frem er der i forslag til finanslov for 2006 afsat yderligere 40,5 mio. kr. årligt til styrkelse af formidlingen, som skal anvendes til nye initiativer blandt andet på grundlag af anbefalinger fra Formidlingsudvalget.

4. Kulturministeriets overvejelser

4.1. Aldersgruppe

I regeringsgrundlaget er der ikke taget stilling til, hvilken aldersgruppe, der skal være omfattet af forslaget om gratis adgang til museerne. Dette spørgsmål har været drøftet i Formidlingsudvalget. Der var i udvalget bred enighed om at anbefale en øvre grænse på 18 år svarende til myndighedsalderen. Kulturministeriet har tilsluttet sig denne vurdering.

4.2. Fastsættelse af compensation

Med hensyn til fastsættelsen af compensationen foreslås det, at størrelsen af compensationen til det enkelte museum fastsættes én gang for alle således, at der ikke vil blive reguleret i efterfølgende år. Kulturministeriet har herved taget udgangspunkt i det princip, at museerne skal have dækket det tab for mang-

lende entréindtægter, som opstår på tidspunktet for løvens ikrafttræden. Herefter er kravet om gratis adgang for børn og unge under 18 år en af de betingelser, der følger med at være et statsligt eller statsanerkendt museum på linje med de øvrige krav i museumsloven om blandt andet forskning, indsamling, registrering samt de specifikke krav om en faglig leder og gratis adgang for skoleklasser.

Herudover er det Kulturministeriets vurdering, at det vil være administrativt uhensigtsmæssigt, for såvel den administrerende myndighed som de enkelte museer, at indføre en tilbagevendende justeringsordning.

Forslaget tager imidlertid i en vis udstrækning højde for eventuelle udsving i besøgstal samt øgede driftsomkostninger som følge heraf. Det beregnede kompensationsbeløb vil således være inklusiv et tillæg, der kompenserer for eventuelle udsving i besøgstallet samt for eventuelle afledte udgifter ved et øget besøgstal (rengøring, vedligehold, ekstra opsynspersonale m.v.).

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der vil være en begrænset økonomisk og administrativ konsekvens for den offentlige tilskudsmyndighed (Kulturarvsstyrelsen) i forbindelse med admini-

strationen af kompensationen til museerne. I øvrigt henvises til punkt 3.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser.

7. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

9. Lovforslagets forhold til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder, institutioner og organisationer

En oversigt over de myndigheder og organisationer, som lovforslaget sendes til høring hos findes i bilag 2.

11. Sammenfattende skema

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, amt, kommuner og amtskommuner	Ingen	Merudgifter for staten.
Administrative konsekvenser for stat, amt, kommune og amtskommuner	Ingen	Der vil være en begrænset administrativ konsekvens for den offentlige tilskudsmyndighed (Kulturarvsstyrelsen) i forbindelse med administrationen af kompensationen til museerne.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1 (§ 14, stk. 1)

Bestemmelsen er ny. Formålet med forslaget er at indføre gratis adgang for børn og unge under 18 år på de statsanerkendte museer i Danmark.

Forslaget indebærer, at kravet om gratis adgang for børn og unge under 18 år på de statsanerkendte museer indgår i museumslovens § 14, stk. 1, der oplister de krav, som statsanerkendte museer skal opfylde for at opnå og bevare tilskud efter lovens §§ 15 og 16.

Den gratis adgang for børn og unge under 18 år gælder til hele museet inkl. eventuelle særudstillinger. Museet kan imidlertid fortsat opkræve betaling for deltagelse i særarrangementer, som ligger ud over den almindelige udstillingsvirksomhed.

Det bemærkes, at adgangen til at opkræve betaling for deltagelse i særarrangementer også vil være gældende for de statslige museer. Endvidere bemærkes det, at Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst også fortsat kan opkræve betaling fra voksne (fra 18 år) for adgang til særudstillinger og særarrangementer.

Ordningen med gratis adgang for børn og unge til museer vedrører de museer, der er omfattet af Kulturministeriets budgetmæssige ressort. Museer, der hører under andre ministerier end Kulturministeriet, samt private museer, videnspædagogiske oplevelsescentre mv. er ikke dækket af ordningen. Kulturministeriet holder ministerier med ansvar for museer og lignende – for eksempel Undervisningsministeriet, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og Finansministeriet (Slots- og Ejendomsstyrelsen) – orienteret om kulturministerens tiltag på museumsområdet i relation til gratis adgang og andre forhold på formidlingsområdet.

Til nr. 2 (§ 14 a)

Bestemmelsen er ny. Formålet med forslaget er at skabe hjemmel for kulturministeren til at kompensere de statsanerkendte museer for nedgang i entréindtægter m.v. i forbindelse med indførelse af gratis adgang for børn og unge under 18 år.

Kulturarvsstyrelsen har som led i forberedelsen af forslag til finanslov for 2006 indhentet oplysninger fra museerne om antallet af besøgende under 18 år samt

de heraf afledte entréindtægter på museet. Disse oplysninger er brugt til at opgøre det samlede kompensationsbehov, som er afsat i forslaget til finanslov for 2006.

Museerne har typisk ikke haft umiddelbart tilgængelige oplysninger om entréindtægter for netop denne aldersgruppe. Mange museer har haft gratis adgang eller særlige billetpriser for børn og unge i en eller anden udstrækning, men aldersgrænserne har typisk varieret meget fra museum til museum. Museerne er derfor blevet anmodet om at udarbejde et skøn over antallet af besøgende børn og unge fordelt på aldersgrupperne 0-15, 16-17 og 18-20 år, samt et skøn over de heraf afledte entréindtægter.

Det er blevet understreget over for museerne, at de skønnede besøgstal skal være uden de besøg, der knytter sig til undervisning, hvor børn og unge i forvejen skal have gratis adgang til museet.

Der er indhentet oplysninger om besøgstal og entréindtægter for årene 2001, 2002, 2003 og 2004. Kulturministeriet har taget udgangspunkt i oplysningerne for 2004, hvor museerne samlet angiver at have haft de største indtægter for børn og unge under 18 år. Ved beregningen af kompensationsbehovet er oplysningerne for 2004 opreguleret til pris- og lønniveauet for 2006.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at beregningen af kompensationen til det enkelte museum fastsættes på baggrund af ovenstående oplysninger. I denne forbindelse validerer Kulturarvsstyrelsen museernes oplysninger ved at sammenholde museernes samlede regnskabsførte entréindtægter for alle besøgende med de indtægter, som museerne har skønnet for besøgende børn og unge under 18 år. I en række tilfælde er museerne anmodet om supplerende regnskabsoplysninger til brug for fastsættelsen af kompensationen.

Med hensyn til principperne for kompensationens beregning henvises til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger.

Kulturarvsstyrelsen og Kulturministeriet har haft kontakt til det enkelte museum om størrelsen af kompensationsbeløbet.

Til § 2

Det foreslås, at ændringsloven træder i kraft 1. januar 2006.

Oversigt over bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget

§ 14. For at opnå og bevare tilskud efter §§ 15 og 16 skal museet opfylde følgende vilkår:

- 1) Museet skal være kommunalt, amtskommunalt, selvejende, eller det skal ejes af en forening, hvis formål er museets drift. Kulturministeren kan kræve, at museet i videst muligt omfang er administrativt og økonomisk adskilt fra andre institutioner.
- 2) Museets ansvarsområde og ændringer heri skal godkendes af kulturministeren. Godkendelsen forudsætter, at området er væsentligt og ikke i forvejen er dækket af andre statslige eller statsanerkendte museer.
- 3) Museets vedtægter skal godkendes af museets hovedtilskudsyder. Museets ansvarsområde skal fremgå af vedtægterne.
- 4) Museets bestyrelse skal omfatte mindst 1 repræsentant for de lokale tilskudsgivende myndigheder. Bestyrelsen må ikke være selvsupplerende.
- 5) Museet skal have et økonomisk grundlag, der gør det muligt at opretholde en rimelig standard.
- 6) Museet skal have en rimelig museumsfaglig og bygningsmæssig standard.
- 7) Museets leder skal have en relevant museumsfaglig baggrund og være heltidsbeskæftiget. Museet skal have faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområde.
- 8) Museet skal deltage i det nationale og regionale samarbejde med andre statslige og statsanerkendte museer. Museet skal udarbejde en arbejdsplan, der indsendes hvert 4. år til vedkommende museumsråd og kulturministeren samt til museets hovedtilskudsyder.
- 9) Museet må ikke udskille genstande fra samlingerne til andre end statslige og statsanerkendte museer, medmindre kulturministeren giver tilladelse hertil.

- 10) Museet skal løbende indberette genstande og dokumentation til enten det kulturhistoriske centralregister eller til det centrale register over kunstværker, jf. § 39.
- 11) Museet skal være tilgængeligt for offentligheden på forud bekendtgjorte åbningstider.
- 12) Museet skal vederlagsfrit give adgang for skoleelever, der besøger museet som led i undervisningen. Museet skal under hensyntagen til institutionens karakter gennemføre særlige formidlingsindsatser, f. eks. rabatordninger, rettet mod børn.
- 13) Museet skal tilstræbe størst mulig tilgængelighed for personer med handicap.
- 14) Museet skal årligt indsende budget, regnskab og beretning til museets hovedtilskudsyder samt til kulturministeren.
- 15) Museet skal vederlagsfrit give adgang til børn og unge under 18 år.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om gennemførelse af bestemmelserne i stk. 1.

Stk. 3. Kulturministeren kan i forbindelse med indgåelse af regionale kulturaftaler fravige bestemmelserne i stk. 1, nr. 3, 4 og 14, og stk. 2.

Stk. 4. Kulturministeren kan fravige bestemmelsen i stk. 1, nr. 7, 1. pkt., når særlige omstændigheder gør sig gældende.

§ 14 a. Kulturministeren kan yde driftstilskud til statsanerkendte museer til dækning af nedgang i entréindtægter m.v. i forbindelse med indførelse af gratis adgang for børn og unge under 18 år, jf. § 14, stk. 1, nr. 15.

Høringsliste

- Organisationen Danske Museer
- Kommunernes Landsforening
- Københavns Kommune
- Frederiksberg Kommune
- Amtsrådsforeningen
- Museumsrådene
- Finansministeriet
- Undervisningsministeriet
- Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
- Økonomi- og Erhvervsministeriet
- Transport- og Energiministeriet
- Rigsrevisionen
- Nationalmuseet
- Statens Museum for Kunst
- Statens Forsvarshistoriske Museum
- Dansk Landbrugsmuseum
- Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum
- Ordrupgaard
- Den Hirschsprungske Samling
- De statsanerkendte museer

Til lovforslag nr. L 28. Skriftlig fremsættelse (5. oktober 2005)

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af museumsloven (gratis adgang for børn og unge under 18 år til statsanerkendte museer)

(Lovforslag nr. L 28).

Formålet med lovforslaget er at gøre det gratis for børn og unge under 18 år at komme ind på landets statsanerkendte museer.

Lovforslaget er fremsat med henblik på at opfylde punktet om bedre adgang til kulturarven i regeringsgrundlaget "Nye mål" fra februar 2005. Regeringen lægger vægt på at styrke befolkningens – og ikke mindst den unge generations – kendskab til den fælles kulturarv.

Ud over at der i forslaget stilles krav til museerne om at give vederlagsfri adgang for børn og unge under 18 år til de statsanerkendte museer, indeholder forslaget en hjemmel for kulturministeren til at yde driftstilskud til statsanerkendte museer til dækning af nedgang i entréindtægter m.v. i forbindelse med indførelse af gratis adgang for børn og unge under 18 år.

Der er på forslag til finanslov for 2006 afsat en pulje på 16,8 mio. kr. til kompensation for manglende entréindtægter på bl.a. de statsanerkendte museer.

Forslaget, som vedrører de statsanerkendte museer, skal ses i sammenhæng med, at regeringen fra og med 2006 indfører gratis adgang for alle til de permanente samlinger på Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst. Regeringen indfører endvidere gratis adgang for børn og unge under 18 år på de øvrige statslige museer under Kulturministeriet (Statens Forsvarshistoriske Museum, Dansk Landbrugsmuseum, Jagt- og Skovbrugsmuseet, Ordrupgaard og Den Hirschsprungske Samling).

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med, at det formidlingsudvalg, som kulturministeren nedsatte i april 2005, arbejder med en udredning, der vil give en række anbefalinger til, hvordan der kan ske en styrkelse af formidlingen af kulturarven. Der er på forslag til finanslov for 2006 fra og med 2007 afsat 40,5 mio. kr. til initiativer til styrkelse af formidling på museerne.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefaler jeg forslaget til Folketingets velvillige behandling.